

Onderzoek naar bezuinigingen & de financiële positie van de GGD Hollands Noorden

Peter Smidt / Sarah Schaap/ José Prins-Heemskerk

Deloitte Consulting B.V.

Alkmaar, 21 april 2011

Inhoud

Inleiding, probleemstelling en opbouw rapport

1. Conclusies en Aanbevelingen

2. Uitgangspositie GGD HN

3. Bezuinigingsmogelijkheden

Bijlage 1: Risico's bij begroting 2011

Inleiding en probleemstelling

- In de vergadering van het Algemeen Bestuur van februari 2011 is besloten om in principe 10% netto te besparen op de gemeentelijke bijdrage aan de GGD over de jaren 2012, 2013 en 2014.
- Daarnaast heeft het Algemeen Bestuur besloten om de GGD 2,25% bezuinigingen op te leggen die niet ten gunste komen van de gemeentelijke bijdrage. De bedoeling van deze bezuiniging is een betere toerekening van de kosten, zodat de overhead zuiverder wordt toegerekend. Het gevolg van deze vernieuwde toerekening kan een dotatie aan de reserves van de GGD met zich meebrengen. Deze bezuiniging zou geheel gerealiseerd moeten worden door vermindering van de overhead en voordeel op de inkoop.
- Het Dagelijks Bestuur en directie van de GGD hebben een bezuinigingsplan vastgelegd in een “Notitie bezuinigingen” om dit te realiseren.
- U heeft ons gevraagd om een advies uit te brengen waarin de door de gemeenten voorgestelde bezuinigingen en de huidige en toekomstige financiële (vermogens)positie van de GGD HN centraal staan.

Opdrachtformulering

Analyseer de financiële positie van de GGD HN over de jaren 2012, 2013 en 2014 in het licht van de voorgestelde bezuinigingen, beperkingen en risico 's voor de beschikbare budgetten.

Stel op basis van dit onderzoek een advies op voor het DB:

- adviseer hoe men zich vanuit een sec bedrijfseconomisch perspectief zou moeten opstellen tov gemeenten die mogelijk in de jaren 2012, 2013 en 2014 reguliere bezuinigingen op de gemeentelijke bijdrage willen doorvoeren.
- geef een oordeel over de haalbaarheid van eventuele , efficiency bezuinigingen 2,25% en voorgestelde loon- en prijscompensatie 2% bezuinigingen op de gemeentelijke bijdrage aan de GGD HN.

Bevindingen in dit rapport

Om de haalbaarheid van verdere bezuinigingen te beoordelen hebben wij de volgende zaken onderzocht:

- 1) Lijken de voorgestelde maatregelen in de “Notitie bezuinigingen” die de directie van de GGD dit voorjaar op verzoek van het algemeen bestuur heeft opgesteld haalbaar en effectief? Dit lijkt ons inderdaad het geval, zeker gezien de termijn tot 2014.
- 2) Zien wij naast deze voorgestelde maatregelen vanuit onze ervaring nog andere mogelijkheden om opbrengsten te verhogen of kosten te verlagen?
Ja, wij schatten in dat er op het terrein van inkoopkosten en via het benutten van beschikbare capaciteit om tegen kostprijs werkzaamheden voor deelnemende gemeenten te verzorgen
- 3) Hoe beoordelen wij gezien het voorgaande
 - de haalbaarheid van de door het Algemeen Bestuur gewenste verlaging van de gemeentelijke bijdragen met 10% in 2014, waarbij via efficiency maatregelen tegelijk 2,25% marge wordt gecreëerd bij de aanvullende taken
 - de haalbaarheid van eventuele verdere bezuinigingen in 2012, 2013 en 2014, zoals afzien van indexering.

Op grond van de nu volgende analyse constateren wij dat de gewenste verlaging van de gemeentelijke bijdrage zeker mogelijk is wanneer de bestaande capaciteit van de GGD wordt benut voor kostenbesparing elders binnen de GGD.

Realisatie van reductie van de gemeentelijke bijdrage met 10% en 2,25% efficiencywinst in 2014 via pure bezuinigingen is ook mogelijk maar zeer uitdagend, gezien de inflexibiliteit van het personeelsbestand en huisvestingskosten. Nog verdergaande bezuinigingen, zoals beperking van de indexering, lijken zeer problematisch.

Inhoud

Inleiding, probleemstelling en opbouw rapport

1. Conclusies en Aanbevelingen

2. Uitgangspositie GGD HN

3. Bezuinigingsmogelijkheden

Bijlagen

Conclusies

- 1) Het voorgestelde bezuinigingsplan van 1,5 miljoen euro om de gemeentelijke bijdragen in 2014 met 10% te kunnen verlagen achten wij realistisch en haalbaar.
- 2) Veel van deze bezuinigingen hebben een langere doorlooptijd. Een bezuiniging van 2,25% oftewel ruim 200.000 euro op de algemene kosten om zo via de aanvullende diensten reserves op te gaan bouwen lijkt haalbaar, zelfs in 2012. Voor 2012 achten wij een bezuiniging van 3% op de gemeentelijke bijdrage als eerste stap richting de 10% reductie in 2012 achten wij ook haalbaar. Kosten die snel en substantieel kunnen worden teruggebracht zijn met name de inkoopkosten, onder andere op de inhuur van extern personeel. Daarnaast zal men zeer kritisch moeten zijn bij de vervanging van uitstromend personeel.
- 3) De voorgestelde additionele bezuiniging voor 2012 via het afzien van indexering bedraagt meer dan 400.000 euro. Samen met de al afgesproken efficiency doelstelling bij de aanvullende taken brengt dit de bezuinigingsdoelstelling voor 2012 op ongeveer 650.000 euro plus de eerste stap in de richting van de 10% reductie in 2014.
- 4) Het Algemeen Bestuur moet beseffen dat bij een verlaging van de gemeentelijke bijdrage in dezelfde orde van grootte als de opgelegde bezuinigingen de financiële risico's van de GGD geheel bij hen als deelnemers komen te liggen: de GGD heeft immers geen reserves meer, en lijkt na het doorvoeren van deze bezuinigingen ook nauwelijks beweegruimte meer te hebben om eventueel nog in kosten te snijden.
- 5) Als de GGD geen gemeenschappelijke regeling zou zijn, zou gezien de negatieve reserves het weerstandsvermogen op een onacceptabel niveau liggen en zou er geen sprake kunnen zijn van een verlaging van de gemeentelijke bijdrage.

Aanbevelingen

Aanbevelingen:

- 1) Onze inschatting is dat de in de “Notitie bezuinigingen” voorgestelde maatregelen tot de gewenste kostenreductie kunnen leiden. Grote handicap is echter dat de personeelskosten grotendeels vast liggen. Er moet daarom zeer projectmatig op de kostenreductie worden gestuurd, onder andere door het stimuleren van mobiliteit bij medewerkers waarvan werkzaamheden wegvallen.
- 2) De bezuinigingen in het bezuinigingsplan betekenen dat “in het vlees” van de dienstverlening wordt gesneden. Mede gezien de grote component vast personeel is er nauwelijks ruimte voor verdere bezuinigingen of voor het op deze wijze realiseren van een exploitatie-overschot. Beter zou het zijn de beschikbare menskracht breder in te zetten.
- 3) Wij zien nog wel degelijk mogelijkheden om opbrengsten te verhogen en kosten te verlagen, maar deze vragen gerichte investeringen en management aandacht en een doorlooptijd van minimaal twee jaar. Het gaat hierbij met name om het verlagen van inkoopkosten, onder andere voor projecten en externe inhuur, en aan het verhogen van de netto opbrengsten uit aanvullende dienstverlening.
- 4) De integratie van organisatie en systeemlandschap na de diverse fusies verdient nog steeds aandacht. Hier liggen op termijn nog veel kansen voor verbetering van de effectiviteit. Dit vraagt echter eerst investeringen in menskracht en geld. Hiervoor zullen echter eerst middelen moeten worden vrijgemaakt. Overigens maakt dit de uitdaging van de begroting 2011 extra groot.
- 5) Het meeste perspectief biedt naar onze mening de verschuiving van taken van gemeenten naar de GGD, met name wat nu extern wordt ingekocht: Meer zelf doen via je GR biedt kansen in deze moeilijke tijden!

Inhoud

Inleiding, probleemstelling en opbouw rapport

1. Conclusies en Aanbevelingen

2. Uitgangspositie GGD HN

3. Bezuinigingsmogelijkheden

Bijlagen

Inleiding: Bezuinigingsdoelstellingen

- In de vergadering van het Algemeen Bestuur van februari 2011 is besloten om in principe 10% netto te besparen op de gemeentelijke bijdrage aan de GGD in 2014. Dit betekent dat de GGD in 2014 ruim 1,2 miljoen euro aan besparingen en/of extra opbrengsten moet realiseren.
- Deze taakstelling komt boven het eerdere besluit om in 2012 2,25% oftewel 256.000 euro te bezuinigen op de kosten die aan ondersteunende diensten worden toegerekend..
- Hier bovenop is aan het bestuur voorgesteld om de GGD niet te compenseren voor de stijging van de CAO-lonen in 2012 (zie brief gemeente Alkmaar d.d. 16-12-2010).
- Dit betekent een voorstel om alleen al in 2012 nog eens meer dan 400.000 euro te bezuinigen: de salarissen van de bestaande medewerkers gaan door de CAO-ontwikkeling immers onvermijdelijk omhoog.
- De resultaten van het afgelopen jaar suggereren dat een bezuiniging ook mogelijk moet zijn: de GGD heeft het afgelopen jaar immers een positief resultaat van ruim drie ton gerealiseerd, en er liggen bezuinigingsplannen die voor 2012 kostenvoordelen van minimaal een half miljoen euro op zouden moeten kunnen leveren.
- Dit is echter deels schijn: In het afgelopen jaar heeft de GGD veel werk verzet voor o.a. de vorming van de Centra voor Jeugd en Gezin en opvoedondersteuning en hiervoor van deelnemende gemeenten extra budgetten gekregen. Ook werd budget verkregen voor een aantal grote ICT projecten
Dit had een gunstig effect op het resultaat omdat deze werkzaamheden deels door eigen personeel vanuit de beschikbare capaciteit konden worden ingevuld. Dankzij dit overschot kon men de door integratie kosten negatief geworden reserves grotendeels weer aanvullen.

Financiële positie GGD: resultaat en reserve-ontwikkeling

Reserves	2008	2009	2010	2011
Algemene reserve				
Saldo 31-12 (t-1)	710.000	467.000	0	- 342.505
Resultaatbestemming vorig jaar	- 243.000	- 528.875	- 342.505	274.007
Saldo 01-01	467.000	- 61.814	- 342.505	- 68.498
Bestemmingsreserves				
Stand 31-12 (t-1)	621.000	416.000	256.000	211.000
Toevoeging				61.640
Onttrekking	205.000	160.000	45.000	
Saldo 01-01	416.000	256.000	211.000	272.640
Totaal reserves 01-01	883.000	194.186	- 131.505	204.142

- *Bron concept jaarrekening 2010* De bestemming van het resultaat (€ 335.647) van het jaar 2010 is momenteel nog een voorstel en is in het jaar 2011 als resultaatbestemming vorig jaar bij de algemene reserve € 74.007 en € 200.000 voor de voorbereiding van de bezuinigingen en om nadelige korte termijnkosten hieruit te kunnen dekken en als toevoeging bij de bestemmingsreserves € 61.640 (leegstandsvergoeding het voormalige Gewest Kop van NH) verantwoord.

Feiten over de GGD: Exploitatieontwikkeling vanaf 2007

* €1.000	Rekening 2008	Rekening 2009	Rekening 2010	Begroting 2011
Totaal kosten	23.852	22.805	30.321	34.902
<i>salarissen</i>	10.335	11.202	19.138	18.808
<i>personeel van derden</i>		957	980	
Totale opbrengsten	23.235	22.472	30.612	34.902
<i>wettelijke taken</i>	10.075	11.169	11.194	11.380
<i>aanvullende taken</i>	4.762*	7.120*	17.332**	21.556**
Resultaat	- 617	- 343	336	0

* Exclusief bijdrage voor 0-4 jarigen

** Inclusief ruim 8 miljoen euro voor 0-4 jarigen

Feiten over de GGD: Ontwikkeling van de gemeentelijke bijdrage vanaf 2007

Zoals blijkt uit onderstaande tabel volgt de gemeentelijke bijdrage per inwoner vanaf 2009 het tarief uit 2007 plus indexatie.

Jaar	Bijdrage per inwoner	Tarief 2007 plus indexatie
2007	€ 15,50 + 1 (eenmalig)	€ 16,50
2008	€ 15,85	€ 16,92
2009	€ 16,25 € 17,51*	€ 17,35
2010	€ 17,51	€ 17,63
2011	€ 17,75	€ 17,87

- bij de herziene begroting 2009 is de gemeentelijke bijdrage verhoogd

Bij de fusie in 2007 werd er voor gekozen om vooruitlopend op efficiencyvoordelen een lager dan gemiddelde bijdrage per inwoner door te berekenen, in te teren op de reserves en de verwachte integratiekosten niet in rekening te brengen. In 2009 is besloten om een deel van de integratiekosten van de Stichting JGZ voor rekening van de GGD HN te laten vallen, maar dan wel de bijdrage per inwoner aan te passen.

Uitgangspositie GGD 2011: nog enkele relevante gegevens

- De gemeentelijke bijdrage voor de GR maakt ongeveer 1/3 deel uit van de totale begroting van de GGD. Veel overige baten worden verkregen uit aanvullende taken die ook grotendeels worden uitgevoerd voor gemeenten. Op dit vlak zal door gemeenten naar verwachting de komende jaren bezuinigd worden. Naast de noodzakelijke besparing op de directe kosten die hiermee samenhangen, zal ook op de overheadkosten bezuinigd moeten worden.
- Bijna 70% van de kosten zijn personele kosten. Per 1-7-2012 worden de medewerkers van de stichting JGZ 0-4 GGD HN aangesteld in ambtelijke dienst bij de GGD, waardoor de personele omvang van de GGD stijgt. De GGD zal de personele omvang verkleinen door natuurlijk verloop en vrijwillig vertrek. Verbetering van de marge door verlaging van de personele kosten is derhalve op korte termijn niet realiseerbaar (zie sheet analyse personele consequenties).
- Tot 2011 rekende de GGD de overheadkosten naar alle diensten toe. Dit resulteerde in een verslechtering van de concurrentiepositie van de GGD, aangezien de GGD hierdoor een duurdere partij werd. Vanaf 2011 wordt voor de aanvullende taken aan andere partijen dan gemeenten een overheadpercentage van 50% gehanteerd. Voor aanvullende taken aan gemeenten is het uitgangspunt dat een kostendekkend tarief wordt gehanteerd.
- De financiële commissie heeft als standpunt ingenomen dat de GGD HN zou moeten beschikken over een algemene reserve van €600.000 om de algemene risico's van de GR voldoende op te kunnen vangen. Daarnaast is er eveneens besloten om een risicoreserve van €600.000 te vormen ten behoeve van de aanvullende taken.
- Het positieve saldo van aanvullende taken wordt vanaf 2011 gedoteerd aan de algemene reserve. Zodra de reserve meer dan 1.200.000 euroi bedraagt, vloeien de positieve saldi terug naar deelnemende gemeenten.

Agenda

Inleiding, probleemstelling en opbouw rapport

1. Conclusies en Aanbevelingen

2. Uitgangspositie GGD HN

3. Bezuinigingsmogelijkheden

Bijlagen

Bezuinigingsmogelijkheden: Introductie

- Om te zien in hoeverre bezuinigingen mogelijk zijn, is het goed te beginnen om te analyseren welke kosten eigenlijk gemaakt worden. In dit hoofdstuk brengen wij daarom eerst de lasten van de GGD in kaart. Voor de belangrijkste kostencategorieën bespreken wij vervolgens de besparingsmogelijkheden. Vervolgens bespreken wij de voorgestelde bezuinigingen.
- De conclusie van deze twee analyses is dat het niet mee zal vallen om de kosten van de GGD snel omlaag te brengen.
- Dit betekent echter niet dat er geen mogelijkheden zijn om de gemeentelijke bijdrage en de kosten die gemeenten als totaal hebben omlaag te brengen. Het lijkt er namelijk op dat de GGD de komende jaren duidelijk overcapaciteit heeft.
- Dit betekent in principe dat er ruimte is om tegen geringe kosten gemeentelijke taken die nu door externe partijen voor een vergoeding worden uitgevoerd bij de GGD onder te brengen, zoals dat het afgelopen jaar ook bij de vorming van de Centra voor Jeugd en Gezin is gebeurd.
- Dit betekent dat er kosten worden bespaard, zowel direct als in de vorm van overhead. Dit voordeel kan vervolgens deels aan de GGD, deels aan de betrokken gemeente en deels aan alle bij de Gemeenschappelijke Regeling aangesloten gemeenten ten goede komen.
- Een overzicht van de belangrijkste kostencategorieën van de GGD is opgenomen op de volgende sheet.

Overzicht lasten GGD: Personeelskosten overheersen, huisvestingskosten en ict kosten zijn ook aanzienlijk, net als projectkosten

Kosten (* €1.000)	Begroting 2010	Rekening 2010	Begroting 2011
Onvoorzien	144	-	150
Salarissen en sociale lasten	18.108	19.138	18.808
Rente en afschrijving	547	549	598
Goederen en diensten *	8.635	10.575	14.898
<i>Overige personeelskosten</i>	952	1.196	984
<i>Personeel van derden</i>	547	980	588
<i>Huisvesting</i>	2.327	2.760	2.574
<i>Automatisering</i>	456	495	489
<i>Kosten gesubsidieerde projecten</i>	2.516	2.408	8.236
<i>Frictiekosten integratie JGZ</i>	-	567	-
<i>Overige kosten</i>	1.837	2.169	2.415
Overdrachten	58	58	58
Totale lasten	27.291	30.321	34.902

* De volgens ons beïnvloedbare kosten zijn specifiek in dit schema opgenomen

Opmerkingen bij het kostenoverzicht

Uit het kostenoverzicht blijkt dat de personeelskosten de belangrijkste kostenpost vormen. Vervolgens volgen projectkosten, huisvestingskosten en een verzameling ingekochte goederen en diensten. Een bijzondere categorie hierbij vormen de kosten van ICT.

Onder de noemer Goederen en Diensten is een groot aantal posten opgenomen. In totaal zijn de kosten in 2011 fors hoger opgenomen dan in 2010. Voornaamste oorzaak hiervoor is de begrote dienstverlening met betrekking tot de CJG's (€ 4,3 miljoen in 2011), alsmede de invoering van het Digitaal Dossier JGZ (€ 1,6 miljoen in 2011) en Triple P (€ 0,6 miljoen). Tegenover deze hogere lasten staan eveneens hogere baten.

Deze extra projecten speelden ook al een belangrijke rol in 2010, en verklaarden de hogere realisatie en het positieve resultaat: door de grotere omvang van de activiteiten kon de overhead ook breder worden gedragen, wat herstel van de reserves mogelijk maakte.

In de volgende pagina's wordt dieper ingegaan op deze vier kostencategorieën en de mogelijkheden die zij bieden voor bezuinigingen.

Bezuiningsmogelijkheden per kostensoort

- 1. Personeelskosten: De komende jaren zeer vast

De grootste kostenpost voor de GGD is de personeelskosten. Per 1-7-2012 worden de medewerkers van de stichting JGZ 0-4 GGD HN aangesteld in ambtelijke dienst bij de GGD, waardoor de personele omvang van de GGD ook nog verder stijgt. De GGD zal de personele omvang verkleinen door natuurlijk verloop, maar dit is zeer gering. Verbetering van de marge door verlaging van de personele kosten lijkt op korte termijn nauwelijks realiseerbaar. Men kan mobiliteit wel stimuleren, maar dit kost veel doorlooptijd. Bredere inzet van het personeel voor nieuwe taken, bijvoorbeeld voor taken die deelnemende gemeenten nu extern inkopen, kan vrij snel leiden tot een stijging van kosten en opbrengsten.

- 2. Huisvestingskosten: Kansen in 2012 bij beperking van het aantal consultatiebureaus

Huisvestingskosten worden gedomineerd door de huurcontracten van gebouwen: Op de korte termijn is er gezien de bestaande contracten enkel bij de consultatiebureaus invloed uit te oefenen in de huisvesting (zie het volgende overzicht van de huurcontracten van gebouwen). Op de lange termijn kunnen overwegingen worden gemaakt als (de-)centralisatie, afstoten van locaties, efficiënter gebruik vierkante meters door flexwerken, digitalisering, betere spreiding werktijden etc. Daarnaast kunnen de servicekosten kritisch bekeken worden. Er ligt verder een voorstel om de verspreide locaties van de GGD te concentreren in 1 gebouw. De bezuinigingsverwachting hiervan is 15% vanaf 2015 op de reguliere exploitatiekosten

- 3. Inkopen: Er zijn efficiency mogelijkheden, zeker bij samenwerking met één of meer grotere gemeenten.
- 4. ICT: Door de fusie zijn er veel verschillende systemen voor de uitvoering van de taken bij de GGD in gebruik. Dit is erg kostbaar en inefficiënt in uitvoering. Er zal een investering moeten plaatsvinden in ICT, waardoor er uiteindelijk op lange termijn besparingen haalbaar zijn. Op korte termijn is er echter een lappendeken van systemen.

1. Bezuinigingen op personeel

- De eenvoudigste methode om personeelskosten terug te brengen is via het beëindigen van tijdelijke contracten en via natuurlijk verloop en vrijwillig vertrek
- GGD HN heeft een aantal medewerkers in dienst die tijdelijk extra uren werken
- GGD HN maakt gebruik van enkele uitzendkrachten
- In de periode 2011 tot en met 2013 worden de tijdelijk extra uren beëindigd en de contracten van de uitzendkrachten lopen af. In totaal gaat het om het onderstaande zeer bescheiden aantal uren..

Jaar	Tijdelijke urenuitbreiding, effect in FTE's
2011	2,3
2012	3,9
2013	0,3

- Ook het natuurlijk verloop is zeer bescheiden: Totaal zijn er slechts 19 personen die tussen nu en uiterlijk december 2014 uittreden. Dat is 7% van het totale personeelsbestand van de GGD HN (exclusief medewerkers van de stichting JGZ).

Financiële impact natuurlijk verloop

- In financiële termen kan via natuurlijk verloop bij niet-medisch personeel de volgende bezuiniging worden gerealiseerd:

Jaar	Aantal medewerkers 65 jaar	Financiële impact op salarissen en sociale lasten
2010	1	€ 56.028
2011	1 (BV)	€ 19.884
2012	4 (1 BV)	€ 179.496
2013	5 (3 BV)	€ 245.607
2014	8 (4 BV)	€ 356.613

Op een totaal van meer dan 18 miljoen euro aan salarissen en sociale lasten is dit natuurlijk minimaal.

Een aantal medewerkers zal bovendien mogelijk nog vervangen moeten worden, omdat het lijnfuncties betreft.

Dit overzicht toont meteen een enorm risico voor het bezuinigingsplan: men kan namelijk wel activiteiten stoppen, maar als de betrokken medewerkers geen ander werk krijgen gaan de kosten gewoon door.

Nadere Analyse Personeelskosten

- Een bijzondere factor die een deel van de kosten van de GGD vastlegt zijn de afspraken die met de vakbonden zijn gemaakt in het kader van de samenvoeging van organisaties. In 2012 moeten de medewerkers uit de stichting JGZ GGD HN overgaan als gevolg van afspraken met de vakbonden naar een ambtelijke aanstelling bij de GGD HN. Tussen de VNG en de vakbonden is overeengekomen dat beperking van het aantal medewerkers via natuurlijk verloop moet plaatsvinden. Bij de GGD HN is het natuurlijk verloop beperkt en ook de mogelijkheid om medewerkers binnen de GGD HN onderling uit te wisselen is beperkt.
- In het kader van de bezuinigen op de wat langere termijn blijkt dat tussen 2011 en 2019 58 medewerkers of met FPU kunnen of op 65-jarige leeftijd AOW/pensioen ontvangen. Dit is 22% van het totale personeelsbestand van de GGD Hollands Noorden exclusief medewerkers in dienst van de Stichting. Dit is exclusief gedetacheerden en uitzendkrachten.
- Medewerkers die een arbeidsovereenkomst hebben bij de Stichting JGZ GGD HN vallen onder het pensioenfonds Zorg en Welzijn van het PGGM met andere voorwaarden.
- Medewerkers die geboren zijn voor 1 januari 1950 kunnen nog gebruik maken van de FPU (flexibel pensioen uittreden). Zij mogen op 62-jarige leeftijd uittreden (geheel of gedeeltelijk) en gaan vervolgens op 65-jarige leeftijd met pensioen. Alle 19 FPU-gerechtigden kunnen tussen nu en uiterlijk december 2014 uittreden, dit betekent dat wellicht het natuurlijk verloop wat sneller gaat dan op de vorige pagina was weergegeven.
- Een andere wijze van natuurlijk verloop is vrijwillig vertrek van medewerkers. Dit is lastig in kaart te brengen aangezien deze toekomstige ontwikkelingen niet inzichtelijk zijn. Wel is het mogelijk om het verloop van “uitdiensttrekders” van afgelopen jaren weer te geven. Gemiddeld genomen zijn er per jaar 11 personen uit dienst getreden.

2. Huisvestingskosten

Jaar einde huurcontracten	Aantal huurcontracten	Huursom CB-hoofdlocaties
2011	4	CB
2012	13	CB
2013	4	CB
2014	4	CB
2015	7	€ 328.676 *
2016	0	CB
2017	1	CB
2018	1	€ 317.467**
2019	2	CB
2020	3	CB
2021	2	CB

In 2012 lopen maar liefst 13 huurcontracten af. Dit biedt mogelijkheden om te komen tot kostenreductie, zowel via heronderhandeling als via het kritisch bekijken van het locatiebestand. Helaas betreft dit wel bijna allemaal Consultatiebureau lokaties: De grote lokaties met dure huurcontracten liggen tot 2015 en 1018 vast.

* Dit betreft de locaties: Grote Wallerweg 1 te Schagen en Kaagweg 11 te Schagen.

** Dit betreft de locatie Maelsonstraat 11 te Hoorn

3. Inkopen

- De GGD heeft een analyse uitgevoerd naar de inkopen van goederen en diensten. Er zijn diverse mogelijkheden gesignaleerd op het gebied van besparingsmogelijkheden bij inkopen. Er vinden nog diverse onderzoeken plaats om inkoopbesparingen te realiseren. Het is de ervaring van Deloitte dat echt kritisch kijken naar inkopen meestal minimaal 5% aan besparingen oplevert. Het zou dan kunnen gaan om een bedrag in de orde van grootte van 200.000 euro, of bij de benutting van schaaffecten zelfs 300.000 euro. In de bestaande plannen om de efficiency te vergroten was door de GGD overigens al rekening gehouden met meer dan 2 ton aan maatregelen.
- In de inkoopanalyse van de GGD zijn de volgende adviezen opgenomen. Wij achten deze kansrijk en zien zelfs een groter potentieel (tot 500.000 euro). De adviezen zijn echter niet doorgerekend en er liggen geen concrete plannen: om dit potentieel te realiseren moet dit wel projectmatig aangepakt. Dit geldt ook voor de mogelijkheden die wij zien voor de reductie van externe inhuur (2010: 900.000 euro).
 - Schaalvergroting: De directe inkoopkosten kunnen worden teruggebracht door schaalvergroting. Door het bundelen van inkooppakketten en afsluiten van raamcontracten met een kleiner aantal leveranciers kunnen betere prijsafspraken en (staffel)kortingen bedongen worden. Het bundelen van productgroepen die nu nog bij meerdere leveranciers ingekocht worden (raamcontracten afsluiten) of het bundelen van inkoopvolumes met externe partijen. Als Deloitte raden wij aan om samen te werken met één of meer gemeenten. Deze mogelijkheid wordt naar wij begrijpen ook al actief onderzocht.
 - Optimaliseren leveranciersbestand: Waar leveranciersreductie mogelijk is, levert het een besparing op in de directe en indirecte kosten. Bij analyse van de het leveranciersbestand van GGD Hollands Noorden blijkt dat er voor een 14-tal productgroepen meerdere leveranciers zijn, waar leveranciersreductie mogelijk is.
 - Factuurreductie: Factuurreductie is mogelijk door met leveranciers af te spreken dat zij hun factuurfrequentie aanpassen en factuurbundeling per locatie.
 - Aanbestedingen: Het aanvragen van offertes bij meerdere partijen bevordert een goede marktwerking. Op basis van verschillende offertes kan beter beoordeeld worden of een goede prijsaanbieding is gedaan.

4. ICT en andere integratie mogelijkheden

- Zowel vanuit de fusie van de 3 GGD's als de nieuwe fusie met de Stichting JGZ liggen er mogelijkheden om te komen tot integratie en zo voordelen te realiseren.
- Vaak leidt dit echter eerst tot kosten.
- Verdere integratie biedt echter allerlei voordelen, zowel op het terrein van kwaliteitsverbetering als van kostenverlaging op terrein.
- Ook in de organisatie zijn er nog allerlei mogelijkheden om beter te integreren en effectiever te gaan werken.
- Dit leidt echter vaak eerder tot vergroting van de capaciteit dan tot reductie van kosten.
- Ook hier geldt weer dat de kansen vooral liggen op het uitbreiden van de dienstverlening door de GGD, liefst als vervanging van de duur betaalde dienstverlening door externe partijen.
- Er ligt hier ook een uitdaging voor de GGD om door kwalitatief hoogwaardige dienstverlening een aantrekkelijke partij voor de deelnemende gemeenten te zijn om diensten van af te nemen.

Suggesties uit de Bezuinigingsnotitie

- Om de gewenste bezuinigingen te realiseren is er een plan opgesteld.
- De belangrijkste maatregelen hieruit zijn opgenomen in de volgende sheets.
- Er zijn nog een aantal suggesties in de notitie toegevoegd, namelijk:
 - Gebruik maken van natuurlijk verloop: niet vervangen van de medewerkers die met pensioen gaan, en vrijwillig vertrek van medewerkers en voordeel op de inkoop.
 - Het overheadpercentage voor huisvesting is in vergelijking met andere GGD's relatief hoog en dient op mogelijkheden tot bezuinigingen te worden gezien. Één van de opties is de verspreide locaties van de GGD te concentreren in 1 gebouw tezamen met de politie en veiligheidsregio. De bezuinigingsverwachting hiervan is 15% vanaf 2015 op de huidige huisvestingskosten.
 - Vermindering van het aantal consultatiebureaus (10) levert op termijn € 250.000 besparing per jaar op.
 - Uitvoering van taken die nu door gemeenten aan derden zijn uitbesteed, kan worden overdragen aan de GGD. Dit zou in de GR opgenomen kunnen worden. Deze mogelijkheid wordt onderzocht.

Alle alternatieven zijn goed onderbouwd en lijken ons op zich haalbaar. Het risico dreigt echter dat men logopedie of een andere activiteit stopt, maar de logopedist nog steeds moet betalen tot einde dienstverband. Het is de inspanningsverplichting van de GGD om de arbeidsmobiliteit te faciliteren, maar dit betekent wel dat bezuinigingen vaak enige tijd vragen en zelden zonder kosten kunnen worden gerealiseerd.

Bezuinigingen uit het bezuinigingsplan en efficiency doelstelling ondersteuning

Besparingsmaatregelen niet wettelijke taken	%	€	Jaar
1. Efficiencybesparingen ondersteuning	2,25	261.000	2010
2. Beperking bereikbaarheid JGZ	0,34	40.000	2012
3. Beperken aantal JGZ locaties (consultatiebureaus)	2,15	250.000	2013
4. Beperking administratie JGZ	0,43	50.000	2013
5. Stopzetten screening 7/8 jarigen	0,38	45.000	2012
6. Stopzetten extra logopedie Noord-Kennemerland	2,6	302.000	2012
7. Beperkte vervanging infectieziektearts	0,17	20.000	2011
8. Stopzetten activiteiten binnenmilieu MMK	0,38	45.000	2012

Bezuinigingen uit het bezuinigingsplan (2)

Besparingsmaatregelen niet wettelijke taken	%	€	Jaar
9. Beperking contracten GGD Amsterdam	PM	PM	PM
10. Stopzetten sociaal medische advisering	0,23	27.000	2012
11. Opheffen sector SMGZ	1	120.000	2012
12. Vermindering beleidscapaciteit	0,86	100.000	2013
13. Vermindering capaciteit epidemiologie	0,30	35.000	2011
14. Beperken huisvesting back-office	1,37	160.000	2015
15. Veranderingen JGZ	PM	PM	PM
Totaal	12,46%	1.455.000	

Bezuinigingsplan gerangschikt naar jaar waarin het effectief wordt

- Overzicht verwachte bedragen bezuinigingen per jaar volgens het bezuinigingsplan

Jaar	Omvang bezuinigingen
2010	€ 261.000
2011	€ 55.000
2012	€ 579.000
2013	€ 400.000
2014	-
2015	€ 160.000

Samen laten deze bezuinigingen het bedrag van de afgesproken kostenreductie per 2014

Dit betreft de bezuinigingen door te snijden aan taken die direct bijdragen aan de 10% reductie van de gemeentelijke bijdrage plus de 2,25% efficiencybesparing. De 10% moeten vrijwel geheel worden gerealiseerd via inkrimping personeel en huisvesting, die zoals gezien niet erg flexibel zijn. Wij verwachten daarom ook niet dat maatregelen steeds per 1-1 van het genoemde jaar effectief kunnen zijn. Voor 2012 betekent dit bijvoorbeeld dat een bezuiniging van 5% en 2,25% met deze maatregelen waarschijnlijk nog niet gehaald wordt.

Agenda

Inleiding, probleemstelling en opbouw rapport

1. Conclusies en Aanbevelingen

2. Uitgangspositie GGD HN

3. Bezuinigingsmogelijkheden

Bijlage 1: Risico's bij begroting 2011

Bijlage 2: Relevante gegevens over de GGD

Bijlage 1 Risico's meerjarenbegroting

1A. Risico's voor de komende jaren zoals geïdentificeerd bij de begroting 2011

- De volgende risico's zijn benoemd in de Programmabegroting 2011 GGD HN:
 - Kosten integratie JGZ zijn voor rekening GGD, zo ook frictiekosten en financieringslasten
 - Digitaal Dossier JGZ: vertraging project (minder tijd besteed, dus verplaatsing lasten naar latere jaren) na implementatiefase volgt nog een stijging van het tarief met €0,72 per inwoner (verhoging algemene gemeentelijke bijdrage).

Risico is dat gemeenten niet akkoord gaan en zal dit gevolgen hebben voor de dienstverlening en het wegwerken van de negatieve reserves.
 - Vermindering afname aanvullende diensten door toenemende bezuinigingen bij gemeenten, waardoor de vaste lasten minder dekkingsmogelijkheden hebben.
 - Toenemende concurrentie en effecten van de economische recessie zijn van invloed op de afname van reizigersvaccinatie.
 - De kosten voor Centra voor Jeugd & Gezin mogen niet tot een extra belasting van de begroting GGD leiden en zullen door de gemeenten gedragen worden
 - Vermindering van aanvullende taken op het gebied van forensische geneeskunde zal als bijkomend effect hebben dat de gemeentelijke lijkschouw aanzienlijk duurder zal worden om een blijvende 24-uurs beschikbaarheid te kunnen garanderen.

Risico's meerjarenbegroting (vervolg)

- Sluiting RIJ Doggershoek, geen baten meer (€ 350.000) en lagere salarislasten (€ 210.000). Een deel van het personeel is inmiddels herplaatst.
- Het wel of niet uitvoeren van taken van de GGD en de financiële consequenties ervan zijn 'quick en dirty' onderzocht. Uitkomst van dit onderzoek is dat het scenario met afstoten van markttaken die geen bijdrage leveren het meest voordelig is.
- Bezuinigingen: De GGD wordt met ingang van begrotingsjaar 2012 geconfronteerd met de volgende forse bezuinigingen:
 1. Bezuinigingstaakstelling oplopend naar 10% van de gemeentelijke bijdrage.
 2. Het bekostigen van de wijziging in de reserveringsmethodiek voor de aanvullende diensten bedraagt 2,25%.
 3. Niet compenseren van 2% autonome prijs en loon ontwikkeling in gemeentelijke bijdrage

Bijlage 2

Relevante gegevens over de GGD

Diverse bezuinigingsvoorstellen

Jaar	% *	“Reguliere” bezuiniging 10%	Eenmalige bezuiniging 2,25%	Voorgestelde aanvullende bezuiniging via niet doorbelasten van CAO loonsverhoging
2011				
2012	5%	€ 581.400	€ 250.000	€ 400.000
2013	7,5%	€ 889.542	€ 250.000	€ 400.000
2014	10%	€ 1.209.777	€ 250.000	€ 400.000

* De gehanteerde percentages voor de verschillende jaren zijn ontleend aan de uitgangspunten voor West Friesland voor hun de begroting 2011.

De overige regio's hanteren puur het uitgangspunt van 10% in 2014.

Feiten over de GGD: Ontwikkeling aantal FTE's vanaf 2007

Peildatum	Aantal FTE's toegestaan <i>obv formatieplan</i>	Aantal FTE's werkelijke bezetting	Organisatie	Ontwikkeling GGD
31-12-2007	178,98	170,85	GGD	Fusie 3 GGD's
31-12-2008	175,84	173,49	GGD	1 ^e volledige jaar GGD HN
31-12-2009	175,84	193,13	GGD	Bezuinigingsjaar + nieuwe taken CJG, OGGZ en opvoedingsondersteuning
31-12-2010	191,28	192,42	GGD	Extra taak JGZ
30-04-2011	192,29	187,39	GGD	
31-12-2010	120,63	124,54	St JGZ	
30-04-2011	120,90	129,50	St.JGZ	

De GGD HN heeft vanaf 2007 al meerdere bezuinigingen doorgevoerd:

Daarmee heeft zij kosten bespaard bij de gemeenten om binnen de bestaande inwonersbijdrage te blijven.

- Voorafgaand aan het fusiebesluit is een beslisdocument opgesteld, waarin is besloten om de begroting aan te passen om uiteindelijk uit te komen op een gemeentelijke bijdrage van € 15,50, hetgeen een besparing van €458.000 inhield.
- Besparingen die zijn doorgevoerd om binnen de € 15,50 te blijven zijn onder andere:
 - Afname van afschrijvingskosten door het uniformeren van de afschrijvingstermijn.
 - Besparing op inhuur derden.
 - Verlaging van het opleidingsbudget tot 2,7% van de loonkosten, in 2008 verder verlaagd naar 2,0% (opleiding van artsen en medisch personeel betreft een ander geldstroom).
 - Verlaging van de kosten van automatisering, printen/kopiëren, accountantscontrole, etc.
 - Toepassen van een korting op de loonsom in verband met openstaande vacatureruimte van 1,67% (toegepast tot en met herziene begroting 2009).
- Frictiekosten t.g.v. de fusie zijn grotendeels voor rekening van de GGD gekomen (totaal frictiekosten eind 2008 €1.101.000 - € 635.000 (eenmalige bijdrage gemeenten) = € 466.000).

Overige relevante feiten vanaf 2008

- De GGD onderkent al vanaf de fusiestukken een aantal risico's met een inmiddels gerealiseerd totaalbedrag van € 368.000. Het betreffen risico's met structurele gevolgen waar geen dekking tegenover staat. De structurele kosten die gemoeid zijn met keuzes gemaakt ten behoeve van de bedrijfsvoering zouden feitelijk gedekt moeten worden door de bijdrage van de gemeenten.
- Baten op de markttaken. De integrale kostprijscalculatie (waarbij volledige overhead ook aan de plustaken wordt doorgerekend) is van invloed is geweest op het ontstaan van een negatieve bijstelling van diverse baten van markttaken. Uitgangspunt markttaken: Het streven is dat markttaken geen negatieve effecten hebben op de uitvoering van de wettelijke taken. Door het hanteren van een integrale kostprijs zijn de markttaken relatief duur ten opzichte van de marktpartijen omdat alle kosten over alle producten worden verdeeld en niet alleen de additionele kosten. Bij het teruglopen van de markttaken wordt de overhead niet langer terugverdiend door de markttaken waardoor die weer terugkomt naar de gemeente.
- De GGD heeft de voorbereidingskosten en frictiekosten van de integratie van de Jeugdgezondheidszorg voor haar eigen rekening genomen.
- 2008: Eind 2008 is de nieuwe huisvesting in Hoorn opgeleverd. De nieuwe huisvesting ging gepaard met extra lasten voor huisvesting ten opzichte van de toenmalige situatie. Deze extra lasten zijn verwerkt in de begroting 2009 zonder dat hiervoor extra middelen zijn aangevraagd. Naar aanleiding van deze situatie is de begroting 2009 herzien en is een extra inwonersbijdrage gevraagd.

Toekomstige ontwikkelingen GGD

- In 2011 wordt er gewerkt aan verdere consolidatie en implementatie van o.a.:
 - integratie JGZ 0-4 en 4-19
 - (door-) ontwikkeling van centra jeugd en gezin in vrijwel alle gemeenten
 - de uitrol van het digitaal dossier JGZ (aparte financiering)
 - de bovenregionalisering van de TBC bestrijding
 - de aansluiting op het veiligheidsdomein
- Wisseling in de taken en mogelijke afstoting van aanvullende taken
- Ontwikkeling (optimalisering / integratie van informatiesystemen) van de ICT is de komende jaren erg belangrijk
- Het project scannen facturen zal binnen afzienbare tijd van start gaan
- Implementatie van de voorgestelde bezuinigingsmaatregelen